

Dosarul nr. 2ra-1933/19

Prima instanță: (Judecătoria Edineț, sediul Briceni) E. Tverdohleb
Instanța de apel: (Curtea de Apel Bălți) A. Gheorghieș, A. Toderaș, E. Bejenaru

DECIZIE

23 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Corpaci Filaret și Corpaci Ala,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Corpaci Filaret și
Corpaci Ala împotriva CIA "Transelit" SA, intervenient accesoriu
BC "Mobiasbanca-Groupe Societe Generale" SA cu privire la constatarea
încălțării drepturilor consumatorului, încasarea despăgubirii de asigurare,
încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
respins apelul declarat de Corpaci Filaret și Corpaci Ala, s-a admis apelul declarat
de CIA "Transelit" SA, s-a casat hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei
Edineț, sediul Briceni și s-a emis o nouă hotărâre,

c o n s t a ț ă :

La 22 februarie 2017, Corpaci Filaret și Corpaci Ala au depus cerere de
chemare în judecată împotriva CIA "Transelit" SA, intervenient accesoriu
BC "Mobiasbanca-Groupe Societe Generale" SA cu privire la constatarea
încălțării drepturilor consumatorului, încasarea despăgubirii de asigurare,
încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanții au menționat că la 30 ianuarie 2014,
Corpaci Filaret a încheiat cu CIA „Transelit” SA contractul de asigurare a
clădirilor și/sau altor construcții.

Conform pct. 2.1. din contractul de asigurare, obiect al asigurării sunt
interesele patrimoniale ale Asiguratului ce țin de dreptul de proprietate,
coproprietate sau posesiune a clădirilor și/sau altor construcții, după cum urmează:

teren cu XXXXX și construcțiile cu numerele cadastrale: XXXXX, XXXXX, XXXXX, situate în raionul Briceni, satul Cotiujeni.

Conform pct. 3.1., contractul de asigurare a fost încheiat pe perioada de asigurare 24 ianuarie 2015 - 23 ianuarie 2017.

Conform pct. 4.1. din contract, Asigurătorul acordă protecție de asigurare, în limita sumei asigurate, asupra bunurilor Asiguratului pentru următoarele riscuri:

- incendiu, inclusiv pagubele materiale directe produse prin: carbonizare totală sau parțială; topire cu și fără flacără; degajare de gaze sau vapori ca urmare a incendiului; pătare cu fum ca urmare a incendiului.

- trăsnet, chiar dacă nu a fost urmat de incendiu;

- explozie, urmată sau nu de incendiu, chiar dacă a avut loc în afara clădirii, fără a fi cauzată de dispozitive explozive;

- furtună;

- uragan;

- grindină;

- alunecare de teren;

- avalanșă de zăpadă;

- greutatea stratului de zăpadă/gheață;

- inundație fluvială sau din ploaie torențială;

- vandalism;

- inundație din rețeaua de apă potabilă sau de canalizare;

- căderea unor corpuri, cu excepția dispozitivelor explozive;

- lovirea de către un autovehicul;

- cutremur.

Conform pct. 4.2. din contract, caz asigurat este considerat evenimentul survenit indicat în pct.3.1. al contractului, care a condus la pierderea (pieirea), lipsa sau deteriorarea bunurilor asigurate și a atras obligația Asigurătorului de a plăti despăgubirea de asigurare Asiguratului.

La data de 30 septembrie 2016, aproximativ la orele 12:25, s-a produs un incendiu în bucătăria casei de locuit ce aparține cu drept de proprietate comună în devălmășie lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala, situată în satul Cotiujeni, raionul Briceni, fapt ce se confirmă prin Actul de constatare a incendiului și încheierea tehnico-incendiară nr. 25 din 12 octombrie 2016.

Reclamanții au indicat că prin cererea din 28 octombrie 2016, s-au adresat CIA „Transelit” SA cu cerere, prin care au solicitat achitarea despăgubirii de asigurare pentru deteriorarea parțială a imobilului cu nr. cadastral XXXXX, situat în raionul Briceni, satul Cotiujeni, însă prin decizia din 26 ianuarie 2017, pârâtul a refuzat să achite despăgubirea de asigurare.

Astfel Corpaci Filaret și Corpaci Ala au invocat că pârâtul a admis încălcarea clauzelor contractuale prin neachitarea despăgubirii de asigurare în termenul și condițiile stabilite în contract și prin urmare nu a executat obligațiile contractuale asumate prin încheierea contractului de asigurare.

Mai mult ca atât, deși face referire la prevederile art. 17 din Legea cu privire la asigurări, pârâtul nu concretizează prin ce anume s-au manifestat acțiunile intenționate ale reclamanților orientate spre provocarea sau facilitarea producerii

evenimentului asigurat și nu a specificat prin ce mod reclamanții au contribuit în mod deliberat sau din neglijență gravă la producerea daunei.

La data de 17 iulie 2018, reclamanții Corpaci Filaret și Corpaci Ala au depus cerere de concretizare a pretențiilor (f.d. 193-194 Vol. I).

În motivarea cererii de concretizare, au menționat că prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 28 noiembrie 2017, a fost numită expertiza judiciară în scopul determinării valorii prejudiciului cauzat bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, situat în satul Cotiujeni, raionul Briceni.

Astfel conform Raportului de expertiză, efectuat de Centrul Național de Expertize Judiciare, valoarea prejudiciului cauzat în urma incendiului, care a avut loc la 30 septembrie 2016, a fost estimată la suma de 808 160,88 de lei.

Au invocat reclamanții că contractul de asigurare se încadrează în categoria contractelor de prestări servicii, iar Corpaci Filaret are statut de consumator prin încheierea contractului de asigurare, deoarece a procurat serviciile pârâtului privind asigurarea facultativă a bunurilor sale personale pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător sau profesională.

Au solicitat reclamanții prin cererea de concretizare:

- constatarea încălcării de către CIA „Transelit” SA a drepturilor consumatorului Corpaci Filaret privind achitarea despăgubirii de asigurare;

- încasarea de la CIA „Transelit” SA a despăgubirii de asigurare în baza contractului de asigurare a clădirilor și/sau altor construcții din 30 ianuarie 2014 în sumă de 808 160,88 de lei;

- încasarea de la CIA „Transelit” SA a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Corpaci Filaret și Corpaci Ala.

S-a încasat de la CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala suma de 206 900 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 2 800 lei cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei.

În rest, cererea de chemare în judecată depusă de Corpaci Filaret și Corpaci Ala a fost respinsă.

Prin decizia din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de Corpaci Filaret și Corpaci Ala, s-a admis apelul declarat de CIA „Transelit” SA, s-a casat hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Corpaci Filaret și Corpaci Ala.

La 01 august 2019, Corpaci Filaret și Corpaci Ala au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie constatată încălcarea de către CIA „Transelit” SA a drepturilor consumatorului Corpaci Filaret prin decizia din 26 ianuarie 2017, încasarea de la CIA „Transelit” SA a sumei de 554 286,60 de

lei cu titlu de despăgubire de asigurare, încasarea sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 2 800 lei cu titlu de cheltuieli de judecată. În rest, hotărârea primei instanțe să fie menținută.

Recurenții Corpaci Filaret și Corpaci Ala, în motivarea recursului au menționat că contractul de asigurare a clădirilor și/sau altor construcții din 30 ianuarie 2014 este valabil, iar evenimentul produs la data de 30 septembrie 2016 se califică conform contractului de asigurare, caz asigurat, care a survenit în perioada de acțiune a contractului de asigurare și nu există nici un temei legal sau contractual care ar justifica acțiunile asiguratorului de a refuza achitarea despăgubirii de asigurare.

Au invocat recurenții că aprecierea dată de instanța de apel încheierii tehnico-incendiare nr. 25 din 12 octombrie 2016 a fost una arbitrară, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei, or încheierea în cauză nu conține concluziile unui expert, fiind un simplu înscris.

Fiind audiat în calitate de martor în instanța de fond, Igor Cazimir (persoana care a întocmit încheierea tehnico-incendiară nr. 25 din 12 octombrie 2016) a declarat că nu are studii speciale, care i-ar permite să stabilească cert cauza incendiului, iar mențiunile din încheierea respectivă la rubrica concluzii, precum că cauza probabilă a generării incendiului este încălcarea regulilor de exploatare a echipamentului electric, s-au bazat pe presupunerile sale, și nicidecum pe un fapt cert și incontestabil.

La fel, recurenții au menționat că instanța de apel a pus la baza concluziilor sale, declarațiile fiicei minore, care au fost date în afara procesului de judecată și care nu a fost audiată în calitate de martor de către instanțele de judecată, contrar principiului nemijlocirii dezbaterilor judiciare prevăzut de art. 25 din Codul de procedură civilă.

Mai mult ca atât, aceste declarații au fost anexate la materialele cauzei de către instanța de apel contrar prevederilor art. 372 alin. (1) și art. 119¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă, pe motiv că administrarea unor asemenea mijloace de probă putea fi făcută fără nici un fel de impedimente în prima instanță, iar în instanța de apel nu și-au manifestat acordul referitor la administrarea de probe noi.

Astfel recurenții au invocat că aprecierea probelor de către instanța de apel a fost una vădit arbitrară și tendențioasă, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei, precum și faptul că instanța de apel a interpretat eronat legea.

De asemenea, recurenții au specificat că instanța de apel, în motivarea soluției adoptate, a atestat existența elementelor de neglijență gravă din partea acestora, însă nu a menționat prin ce se deosebește ”neglijența” de ”neglijență gravă” și din care considerente anume acțiunile recurenților au fost calificate ca fiind comise cu ”neglijență gravă” și nu doar cu ”neglijență”.

Totodată, recurenții au reiterat că potrivit Raportului de expertiză, efectuat de Centrul Național de Expertize Judiciare, valoarea prejudiciului cauzat în urma incendiului care a avut loc la 30 septembrie 2016, a fost estimată la suma de 808 160, 88 de lei și prin urmare, doar acesta este unicul mijloc de probă prin care se stabilește dauna produsă în rezultatul survenirii cazului asigurat.

Însă, Raportul de evaluare efectuat de SRL ”Andiol Consulting”, este o probă inadmisibilă și deci referirea intimatului la acest raport de evaluare, urmează a fi apreciată critic de instanța de recurs, care a fost întocmit la 04 ianuarie 2012, pe când contractul de asigurare a fost încheiat la 30 ianuarie 2014, deci peste doi ani, iar perioada de asigurare, conform poliței de asigurare este 24 ianuarie 2015 – 23 ianuarie 2017.

Prin urmare, din momentul când a fost întocmit Raportul de evaluare din 04 ianuarie 2012 și până la data la care a început perioada de asigurare și data producerii cazului asigurat, au avut loc fluctuații pe piață imobiliară, iar bunul imobil a fost semnificativ îmbunătățit, fiind reparat capital în anul 2013, schimbate geamurile, elementele de interior, motiv pentru care Raportul de evaluare din 04 ianuarie 2012, nu poate sta la baza determinării valorii despăgubirii de asigurare.

Deci, Raportul de expertiză judiciară din 27 aprilie 2018 efectuat de Centrul Național de Expertize Judiciare pe lângă Ministerul Justiției, are forță probantă superioară și prevalează asupra concluziilor cuprinse în Raportul de evaluare din 04 ianuarie 2012, efectuat de SRL ”Andiol Consulting”.

De asemenea, recurenții au menționat că contractul de asigurare a fost încheiat în privința unei sume asigurate concrete în mărime de 615 874 de lei, pentru următoarele bunuri imobile: teren cu nr. cadastral 1424205.058, construcții cu nr. cadastrale XXXXX; XXXXX; XXXXX.

Respectiv, în condițiile în care din contractul de asigurare nu rezultă concret care este suma asigurată pentru fiecare dintre aceste bunuri, ci pentru toate împreună, obligația asigurătorului este una indivizibilă, în sensul că obiectul obligației nu este indivizibil, astfel încât suma exactă a despăgubirii de asigurare urma să fie stabilită prin scăderea din suma de 615 874 de lei a valorii de 10% ca franșiză, prejudiciul final fiind estimat la suma de 554 286,60 de lei.

Referitor la quantumul prejudiciului moral, recurenții au invocat prevederile art. 6 lit. c) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, conform cărora orice consumator are dreptul la repararea prejudiciului, inclusiv moral, cauzat de produsul, serviciul necorespunzător.

Deci, a invocat că prin refuzul de achitare a despăgubirii de asigurare, intimatul a prestat servicii necorespunzătoare de asigurare facultative a bunurilor, iar suma de 50 000 lei solicitată cu titlu de prejudiciu moral, reprezintă o satisfacție echitabilă.

La 03 septembrie 2019, în adresa CIA ”Transelit” SA și BC ”Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” S.A, a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Corpaci Filaret și Corpaci Ala

La 01 octombrie 2019, CIA „Transelit” SA a depus referință la recursul declarat de Corpaci Filaret și Corpaci Ala, prin care a solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 04 iunie 2019,

însă date ce ar confirma recepționarea de către părți a deciziei motivate a instanței de apel, la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, recursul declarat de Corpaci Filaret și Corpaci Ala la 01 august 2019, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea din 02 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Corpaci Filaret și Corpaci Ala, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul consideră necesar de a admite recursul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Înaintând prezenta acțiune cu concretizările ulterioare, Corpaci Filaret și Corpaci Ala au solicitat constatarea încălcării de către CIA „Transelit” SA a drepturilor consumatorului Corpaci Filaret privind achitarea despăgubirii de asigurare; încasarea de la CIA „Transelit” SA a despăgubirii de asigurare în baza contractului de asigurare a clădirilor și/sau altor construcții din 30 ianuarie 2014 în sumă de 808 160,88 de lei; încasarea de la CIA „Transelit” SA a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a reținut că incendiul din 30 septembrie 2016 a avut loc în casa de locuit individuală cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 218,6 m.p., iar conform raportului de evaluare, costul de înlocuire a acesteia a fost estimat la suma de 206 900 lei.

Astfel, prima instanță a concluzionat că în temeiul pct. 4.1 și 9.4 din contractul de asigurare, urmează a fi încasat de la CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala suma de 206 900 lei cu titlu de despăgubire de asigurare pentru prejudiciul cauzat în rezultatul producerii incendiului, precum și suma de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Ulterior, prin apelul depus, Corpaci Filaret și Corpaci Ala au solicitat încasarea de la CIA „Transelit” SA a despăgubirii de asigurare în baza contractului de asigurare a clădirilor și/sau altor construcții din 30 ianuarie 2014 în sumă de 554 286,60 de lei și încasarea sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Judecând apelurile declarate de CIA „Transelit” SA și Corpaci Filaret, Corpaci Ala, instanța de apel a reținut că prin Actul de constatare a incendiului din 30 septembrie 2016, s-a stabilit că incendiul a avut loc în bucătăria casei de locuit și cauza probabilă a incendiului a fost nerespectarea regulilor împotriva incendiilor la exploatarea aparatelor electrice de uz casnic.

Prin urmare, instanța de apel a considerat întemeiat refuzul CIA „Transelit” SA privind achitarea despăgubirii de asigurare în temeiul contractului de asigurare, deoarece incendiul a izbucnit din neglijența asiguratului și a persoanelor care au acționat în numele său, care cunoscând că există careva defecțiuni legate de

conectarea la rețeaua de energie electrică a frigiderului, l-au lăsat fără supraveghere conectat la rețea.

Analizând legalitatea deciziei contestate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că la examinarea cauzei nu au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei în fond, din următoarele considerente.

S-a constatat că la 30 ianuarie 2014, între Corpaci Filaret și CIA „Transelit” SA a fost încheiat contractul de asigurare a clădirilor și/sau altor construcții.

Conform pct. 2.1. din contractul de asigurare, obiect al asigurării sunt interesele patrimoniale ale Asiguratului ce țin de dreptul de proprietate, coproprietate sau posesiune a clădirilor și/sau altor construcții, după cum urmează: teren cu nr. cadastral XXXXX și construcțiile cu numerele cadastrale: XXXXX, XXXXX, XXXXX, situate în raionul Briceni, satul Cotiujeni, în sumă totală de 615 874 de lei.

Conform pct. 3.1., contractul de asigurare a fost încheiat pe perioada de asigurare 24 ianuarie 2015 - 23 ianuarie 2017.

Conform pct. 4.1. din contract, Asigurătorul acordă protecție de asigurare, în limita sumei asigurate, asupra bunurilor Asiguratului pentru următoarele riscuri:

- incendiu, inclusiv pagubele materiale directe produse prin: carbonizare totală sau parțială; topire cu și fără flacără; degajare de gaze sau vapori ca urmare a incendiului; pătare cu fum ca urmare a incendiului.

- trăsnet, chiar dacă nu a fost urmat de incendiu;
- explozie, urmată sau nu de incendiu, chiar dacă a avut loc în afara clădirii, fără a fi cauzată de dispozitive explozive;

- furtună;

- uragan;

- grindină;

- alunecare de teren;

- avalanșă de zăpadă;

- greutatea stratului de zăpadă/gheață;

- inundație fluvială sau din ploaie torențială;

- vandalism;

- inundație din rețeaua de apă potabilă sau de canalizare;

- căderea unor corpuri, cu excepția dispozitivelor explozive;

- lovirea de către un autovehicul;

- cutremur.

Conform pct. 4.2. din contract, caz asigurat este considerat evenimentul survenit indicat în pct.3.1. al contractului, care a condus la pierderea (pieirea), lipsa sau deteriorarea bunurilor asigurate și a atras obligația Asigurătorului de a plăti despăgubirea de asigurare Asiguratului.

Potrivit pct. 5.1. din contractul de asigurare, Asigurătorul nu este răspunzător pentru daunele provocate, direct sau indirect, de:

- război (declarat sau nu), invazie sau acțiunea unui dușman extern;

- război civil, revoluție, rebeliune, insurecție, dictatură militară, complot, acte de terorism;

- confiscare, expropriere, naționalizare, rechiziționare, sechestrare, distrugere sau avariere din ordinul oricărei autorități de fapt sau de drept;
- explozie atomică, radiații sau infestări radioactive;
- uzură, oxidare, coroziune, precum și afumare, provenite dintr-o sursă normală de căldură;
- construirea defectuoasă, sau cu materiale necorespunzătoare, proiectarea greșită.

Conform pct. 5.3. din contract, în afara cazurilor prezentate mai sus, Asigurătorul nu acordă despăgubiri nici pentru pagubele provocate de:

- aprinderea sau nesupravegherea focului deschis în apropierea unei clădiri/construcții cu pereți sau acoperișul executate din materiale ușor combustibile, cu excepția cazurilor în care aceste materiale sunt acoperite cu un strat protector de pământ, tencuială sau altele asemănătoare;
- folosirea focului deschis, inclusiv a unei surse de lumină (neapărată de sticlă sau sită) în încăperi în care sunt depozitate sau manipulate produse inflamabile sau ușor inflamabile (țigări, benzină, alte derivate petroliere, etc.);
- folosirea unor produse ușor inflamabile pentru curățarea parchetului, dușumelelor, utilajelor și a paliilor componente ale acestora, ori manipularea unor asemenea produse în aceeași încăpere și în același timp în care este aprins focul, în care arde lumina cu flacără (chiar apărată de sticlă sau sită) sau în care funcționează reșouri ori radiatoare electrice;
- fumatul în încăperi în care sunt depozitate materiale și produse inflamabile sau combustibile, ori în încăperi care sunt folosite pentru manipularea acestora;
- construirea de clădiri/construcții în zone periclitate de inundații, prăbușiri sau alunecări de teren, dacă organele în drept au interzis prin acte publicate sau au comunicat în scris, asiguratului - înainte de construire - interdicția de a se construi în acea zonă, iar pagubele la clădiri/ construcții au fost provocate de inundație, prăbușire sau alunecare de teren;
- inundarea clădirii asigurate, de apa provenită de la vecini.

Conform pct. 6.1 din contractul de asigurare, franciza (reținere proprie de risc de către Asigurat) constituie 10% din fiecare și orice pagubă, dar nu mai puțin de 1 000 lei pentru unul și fiecare caz asigurat.

Conform pct. 9.10. din contractul de asigurare, Asigurătorul va refuza plata despăgubirii, în următoarele situații:

- dacă dauna a fost provocată în mod intenționat de către una dintre următoarele părți: asigurat sau beneficiar; persoane fizice majore care, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul sau beneficiarul, un membru din conducerea persoanei juridice asigurate; prepușii asiguratului sau beneficiarului;
- dacă persoanele specificate la pct. a). de mai sus nu au luat măsuri necesare împiedicării sinistrului sau limitării acestuia, deși puteau să facă acest lucru;
- dacă cererea de despăgubire este făcută cu rea credință;
- dacă asiguratul (sau orice altă persoană acționând în numele său) a contribuit în mod deliberat ori prin neglijență gravă la producerea daunei.

La 30 septembrie 2016, aproximativ la orele 12:25, s-a produs un incendiu în casa de locuit ce aparține cu drept de proprietate comună în devălmășie soților Corpaci Filaret și Corpaci Ala, situată în satul Cotiujeni raionul Briceni.

Conform Actului de constatare, incendiul s-a produs în bucătăria casei de locuit.

Prin încheierea tehnico-incendiară din 12 octombrie 2016 a Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, Serviciul apărare împotriva incendiilor Briceni, s-a stabilit că cauza probabilă a generării incendiului este încălcarea regulilor de exploatare a echipamentului electric (f.d. 12-14 Vol. I).

La 28 octombrie 2016, Corpaci Ala, reprezentată de Tverdohleb Ivan, s-a adresat CIA „Transelit” SA cu cerere, prin care a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare pentru deteriorarea parțială a imobilului cu nr. cadastral XXXXX, situat în satul Cotiujeni, raionul Briceni, în urma incendiului din 30 septembrie 2016.

Prin decizia nr. D/D 001/B/ED/2016 din 26 ianuarie 2017 a CIA „Transelit” SA, s-a decis de a refuza în achitarea despăgubirii de asigurare în baza dosarului de daune din 28 octombrie 2016 deschis pe marginea incendiului din 30 septembrie 2016 (f.d. 15-16 Vol. I).

În motivarea deciziei de refuz în achitarea despăgubirilor de asigurare, CIA „Transelit” SA a concluzionat că asigurătorul este îndrept să refuze plata despăgubirii, în condițiile în care asiguratul Corpaci Filaret (sau orice alte persoane acționând în numele său), fiicele proprietarului Corpaci Cezara și Tverdohleb Felicia au contribuit în mod deliberat ori prin neglijență gravă și anume încălcarea regulilor de exploatare a echipamentului electric, la producerea daunei, supraîncălzirea prizei a dus la incendierea acesteia și ulterior la incendierea încăperii.

Deci rezultă că CIA „Transelit” SA, a pus la baza deciziei de refuz în achitarea despăgubirilor de asigurare, concluziile încheierii tehnico-incendiară din 12 octombrie 2016 a Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, Serviciul apărare împotriva incendiilor Briceni, prin care s-a constatat că ”cauza probabilă” a generării incendiului este încălcarea regulilor de exploatare a echipamentului electric.

Fiind audiat în calitate de martor în instanța de fond, Cazimir Igor (inspectorul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, Serviciul apărare împotriva incendiilor Briceni, care a întocmit încheierea tehnico-incendiară din 12 octombrie 2016), a declarat că nu are studii speciale, care i-ar permite să stabilească cert cauza incendiului, iar mențiunile care le-a făcut în încheiere la rubrica concluziei, au fost bazate pe presupunerile sale și nicidecum pe un fapt cert și incontestabil (f.d. 86-88 Vol. I).

Deci, Colegiul reține că utilizarea în mențiunile încheierii a cuvântului ”probabil”, nu poate genera concluzia că aceasta a fost cu siguranță și certitudine maximă cauza exactă a incendiului.

Mai mult ca atât, concluziile respective au fost puse la baza emiterii deciziei instanței de apel, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Corpaci Filaret și Corpaci Ala.

Or, la baza unei hotărâri judecătorești pot sta doar fapte stabilite și confirmate prin mijloace de probă, admisibile și pertinente. Faptele care nu s-au stabilit decât cu o anumită probabilitate, nu pot fi puse la baza unei hotărâri judecătorești.

În conformitate cu art. 148 alin. (1) Codul de procedură civilă, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

Corespunzător, urmează de reținut că concluziile menționate în încheierea tehnico-incendiară din 12 octombrie 2016 referitor la cauza producerii incendiului sunt declarative și probabile și în acest caz, CIA „Transelit” SA avea obligația de a investiga cazul asigurat și de a stabili cert cauza producerii incendiului prin înaintarea unei cereri de numire a expertizei, CIA „Transelit” SA fiind partea care urma să stabilească cauza exactă a producerii incendiului în cadrul unei anchete proprii.

În circumstanțele expuse, instanța de recurs concluzionează că încheierea tehnico-incendiară din 12 octombrie 2016 nu are nici o valoare probantă sub aspectul determinării vinovăției recurenților referitor la încălcarea Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice.

Totodată, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că la 30 septembrie 2016, fiica minoră a soților Corpaci Filaret și Ala - Corpaci Cezara, fiind audiată de către inspectorul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, Serviciul apărare împotriva incendiilor Briceni, Cazimir Igor, a declarat că casa de locuit în care a izbucnit incendiul aparține părinților săi, care de mai mult timp se află peste hotarele țării.

De asemenea, a declarat că în casă nu locuiește nimeni, dar frigiderul era conectat la priza electrică și deseori când se afla acasă, se întâmplau pulsări ale curentului electric, fapt care poate a și dus la incendierea prizei din bucătărie.

Deci, concluziile instanței de apel referitor la faptul că incendiul a izbucnit din neglijența asiguratului (Corpaci Filaret) și a persoanelor care au acționat în numele său, sunt bazate inclusiv și pe declarațiile fiicei minore a recurenților – Corpaci Cezara, care la momentul izbucnirii incendiului, avea 15 ani și care nu a fost audiată nici în instanța de fond, nici în instanța de apel.

În conformitate cu art. 58 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, capacitatea de a-și exercita în volum deplin, personal sau printr-un reprezentant drepturile și obligațiile procedurale în judecată (capacitatea de exercițiu al drepturilor procedurale civile) o au persoanele fizice de la vârsta de 18 ani, precum și persoanele juridice, iar în cazurile prevăzute de lege, entitățile care nu au personalitate juridică, dar dispun de organe de conducere proprii.

Actele de procedură efectuate de minorii cu vârste cuprinse între 14 și 18 ani sînt lovite de nulitate relativă.

Reprezentantul legal al minorului poate încuviința toate aceste acte sau numai o parte dintre ele.

Instanța judecătorească va acorda un termen pentru încuviințarea actelor. Dacă actele nu sînt încuviințate în termenul stabilit, se va dispune anularea acestora.

Raportînd prevederile legale la caz, Colegiul consideră că declarațiile fiicei minore Corpaci Cezara, nu pot constitui o probă admisibilă, fiind obținute contrar prevederilor legale citate supra și contrar principiului mijlocirii și oralității în dezbaterile judiciare, prevăzut de art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată..

De asemenea, în motivarea concluziilor sale, instanța de apel a invocat prevederile pct. 54 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Reglementării tehnice “Reguli generale de apărare împotriva incendiilor în Republica Moldova”, care prevede că la exploatarea instalațiilor electrice se interzice:

- utilizarea aparatelor electrice și dispozitivelor în condiții care nu corespund recomandărilor (instrucțiunilor) întreprinderilor-furnizoare, sau cu defecte, care pot conduce la izbucnirea incendiilor, precum și exploatarea conductoarelor și cablurilor electrice cu izolație defectată sau cu izolație ce și-a pierdut capacitățile de protecție;

- utilizarea prizelor, întrerupătoarelor și a altor mijloace și dispozitive electrice deteriorate;

- acoperirea cu hîrtie, țesătură și cu alte materiale combustibile a becurilor și corpurilor de iluminat, precum și exploatarea lor fără capacele de protecție;

- utilizarea fierului de călcat, plitelor, fierbătoarelor electrice și altor aparate electrice de încălzit fără suporturi din materiale incombustibile;

- lăsarea fără supraveghere a aparatelor electrice de încălzit, televizoarelor, aparatelor de radio etc. conectate la rețea;

- utilizarea aparatelor electrice de încălzit nestandardizate (improvizate), utilizarea siguranțelor fuzibile necalibrate sau a altor aparate improvizate de protecție contra curenților de scurtcircuit și suprasarcinilor;

- montarea conductoarelor electrice și a liniilor de cablu tranzitare prin încăperile de depozitare, precum și prin zonele cu pericol de incendiu și explozie-incendiu.

Însă, în motivarea deciziei, instanța de apel nu a indicat concret care reguli de exploatare a instalațiilor electrice au fost încălcate de către recurenți și mijlocul de probă care să confirme această încălcare, limitîndu-se doar la mențiunea că incendiul a izbucnit din neglijența asiguratului și a persoanelor care au acționat în numele său, care cunoscînd că există careva afecțiuni legate de conectarea la rețeaua de energie electrică, a frigiderului, l-au lăsat fără supraveghere conectat la

rețea. Or, dat fiind faptul că recurenții se află peste hotarele țării, instanța de apel nu a precizat cui îi este imputabilă neglijența.

Corespunzător, în condițiile în care la dosar nu există probe admisibile, concludente și pertinente care ar demonstra cert vinovăția lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala sau a fiicelor acestora la producerea cazului asigurat, Colegiul reține că instanța de apel nu a constatat circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei în partea ce se referă la vinovăția recurenților la producerea incendiului, or, la caz, lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala nu le poate fi imputată sub nici o formă intenția sau neglijența gravă în producerea cazului asigurat.

În ceea ce privește argumentul invocat de instanța de apel referitor la faptul că Corpaci Ala nu este în drept de a înainta pretenții față de CIA „Transelit” SA, deoarece contractul de asigurare a fost încheiat doar cu Corpaci Filaret, Colegiul specifică următoarele.

Conform pct. 2.1. din contractul de asigurare a clădirilor și/sau altor construcții din 30 ianuarie 2014 încheiat între CIA „Transelit” SA și Corpaci Filaret, obiect al asigurării sunt interesele patrimoniale ale Asiguratului ce țin de dreptul de proprietate, coproprietate sau posesiune a clădirilor și/sau altor construcții, după cum urmează: teren nr. cadastral XXXXX și construcțiile cu numerele cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX situate în raionul Briceni, satul Cotiujeni.

După cum s-a stabilit, Corpaci Filaret și Corpaci Ala sunt în relații de căsătorie, iar bunurile asigurate au fost dobândite în timpul căsătoriei și nu cad sub incidența bunurilor personale ale soților, deci, sunt bunuri asupra cărora se răsfrânge regimul juridic al proprietății comune în devălmășie.

Potrivit prevederilor art. 350 Cod civil (în redacția de până la 01 martie 2019), aplicabil și în privința proprietății comune în devălmășie, fiecare coproprietar poate să efectueze acte de conservare a bunurilor proprietate comună pe cote-părți fără acordul celorlalți coproprietari.

Prin urmare, la efectuarea actelor de conservare în privința bunurilor comune, există prezumția de mandat tacit legal reciproc între coproprietari, ceea ce presupune faptul că coproprietarul acționează atât în nume și interes propriu, cât și ca reprezentant al celorlalți coproprietari.

Încheierea unui contract de asigurare a bunurilor comune reprezintă un act de conservare și astfel Corpaci Filaret a fost îndreptățit să încheie contractul de asigurare a bunurilor comune în lipsa unui acord din partea Alei Corpaci, iar la încheierea contractului de asigurare, Corpaci Filaret a acționat atât din numele său, cât și ca reprezentant legal al Alei Corpaci.

Astfel deși Corpaci Ala nu a semnat contractul de asigurare din 30 ianuarie 2014, prin efectul legii aceasta a devenit parte la contractul respectiv.

Colegiul reține că CIA „Transelit” SA, prin decizia din 26 ianuarie 2017 cu privire la plata despăgubirii de asigurare, a refuzat achitarea despăgubirii de asigurare în baza dosarului de daune din 28 octombrie 2016 deschis pe marginea incendiului din 30 septembrie 2016.

Însă, instanța de recurs relevă că deoarece a fost constatată lipsa temeiurilor de refuz al plății despăgubirii de asigurare, CIA „Transelit” SA urmează să achite

lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala despăgubirea de asigurare în rezultatul incendiului din 30 septembrie 2016.

Totodată, referitor la cuantumul despăgubirii de asigurare, urmează a se reține următoarele.

Pe parcursul examinării cauzei, prin încheierea din 28 noiembrie 2017 a Judecătorei Edineț, sediul Briceni, a fost numită expertiza judiciară în scopul determinării valorii prejudiciului cauzat bunului imobil cu nr.cadastral XXXXX, situat în raionul Briceni, satul Cotiujeni.

Conform Raportului de expertiză efectuat de Centrul Național de Expertize Judiciare, valoarea prejudiciului material cauzat bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, situat în satul Cotiujeni, raionul Briceni, în urma incendiului care a avut loc la data de 30 septembrie 2016, constituie suma de 808 160,88 de lei (f.d. 169-174 Vol. I).

Totodată, la materialele cauzei este anexat Raportul de evaluare efectuat de SRL "Andiol Consulting" la data de 04 ianuarie 2012, din care rezultă că valoarea de piață a casei de locuit cu nr. cadastral XXXXX, situată în satul Cotiujeni, raionul Briceni, constituie 206 900 lei (f.d. 61-62 Vol. I), care a fost luat la baza concluziei instanței de fond.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că raportul de evaluare în cauză nu poate constitui probă la evaluarea prejudiciului cauzat în rezultatul incendiului, or, din momentul când a fost întocmit Raportul de evaluare - 04 ianuarie 2012 și până la data la data producerii cazului asigurat - 30 septembrie 2016, au avut loc fluctuații pe piață imobiliară, iar bunul imobil a fost semnificativ îmbunătățit, fiind reparat capital în anul 2013, schimbate geamurile, elementele de interior, motiv pentru care Raportul de evaluare din 04 ianuarie 2012, nu poate sta la baza determinării valorii despăgubirii de asigurare.

În conformitate cu art. 1301 Cod civil (în redacția de până la 01 martie 2019), prin contract de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului sau unui terț (beneficiarului asigurării) suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite.

În conformitate cu art. 1304 Cod civil (în redacția de până la 01 martie 2019), asigurarea contra daune garantează asiguratul contra consecințelor unui eveniment care poate aduce atingere patrimoniului său. Asigurarea contra daune cuprinde asigurarea bunurilor și asigurarea de răspundere civilă.

După cum s-a stabilit, la 30 ianuarie 2014, Corpaci Filaret a încheiat cu CIA „Transelit” SA contractul de asigurare a clădirilor și/sau altor construcții.

Conform pct. 2.1. din contractul de asigurare, obiect al asigurării sunt interesele patrimoniale ale Asiguratului ce țin de dreptul de proprietate, coproprietate sau posesiune a clădirilor și/sau altor construcții, după cum urmează: teren cu nr. cadastral XXXXX și construcțiile cu numerele cadastrale: XXXXX, XXXXX, XXXXX, situate în raionul Briceni, satul Cotiujeni, în sumă totală de 615 874 de lei.

Deci din prevederile pct. 2.1, rezultă că contractul de asigurare a fost încheiat în privința unei sume asigurate concrete în mărime de 615 874 de lei, pentru următoarele bunuri imobile: teren cu nr. cadastral XXXXX, construcții cu nr. cadastrale XXXXX; XXXXX; XXXXX.

La fel, conform pct. 6.1 din contract, franciza (reținere proprie de risc de către Asigurat) constituie 10% din fiecare și orice orice pagubă, dar nu mai puțin de 1 000 lei pentru unul și fiecare caz asigurat.

Deci, indiferent de faptul în privința cărui bun din cele menționate survine cazul asigurat, obligația asigurătorului fiind indivizibilă prin natura sa, se extinde, în limitele sumei asigurate, referitor la cuantumul prejudiciului real suportat de asigurat prin producerea cazului asigurat, chiar dacă cazul asigurat s-a produs doar în privința unui singur bun din cele menționate.

Respectiv, în condițiile în care din contractul de asigurare nu rezultă concret care este suma asigurată pentru fiecare dintre aceste bunuri, ci pentru toate împreună, obligația asigurătorului este una indivizibilă, în sensul că obiectul obligației nu este indivizibil, astfel încât suma despăgubirii de asigurare urmează să fie stabilită prin scăderea din suma de 615 874 de lei a valorii de 10% ca franciză, prejudiciul final constituind suma de 554 286,60 de lei, care și urmează a fi încasată de la CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala.

Cu referire la pretenția recurenților privind încasarea prejudiciului moral, Colegiul menționează că aceasta este neîntemeiată din considerentele ce urmează.

Conform art. 1398 alin. (1) Cod civil (în redacția de până la 01 martie 2019), cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel reieșind din conținutul acestei norme, dreptul persoanei la recuperarea prejudiciului moral este condiționat de faptul stabilirii acestui drept de legea materială specială și anume Legea cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006.

La caz, atât legea specială, cât și contractul de asigurare a clădirilor și/sau altor construcții din 30 ianuarie 2014, încheiat între CIA „Transelit” SA și Corpaci Filaret, nu conține reglementări privind repararea prejudiciului moral, ci doar dreptul asiguratului, în cazul asigurat, la repararea prejudiciului material, și prin urmare pretenția înaintată de Corpaci Filaret și Corpaci Ala cu privire la repararea prejudiciului moral, este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

În ceea ce privește pretenția recurenților privind constatarea încălcării de către CIA „Transelit” SA a drepturilor consumatorului privind achitarea despăgubirii de asigurare, Colegiul reține că prevederile reglementate de art. 6 lit. c) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003 nu sunt aplicabile speței în cauză.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată

proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu art. 82 Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu art. 98 alin. (1) Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Din materialele cauzei rezultă că pe parcursul examinării cauzei, Corpaci Ala a suportat cheltuieli de judecată cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei la Centrul Național de Expertize Judiciare în sumă de 2 800 lei (f.d. 195-196 Vol. I), iar în instanța de recurs Corpaci Filaret și Corpaci Ala au fost scutiți de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de recurs în sumă de 8 314,30 de lei, ce constituie 50% din suma taxei de stat reieșind din pretențiile înaintate.

Aceste cheltuieli urmează a fi încasate de la CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala.

În consecință, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Corpaci Filaret și Corpaci Ala, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care a admite parțial acțiunea depusă de Corpaci Filaret și Corpaci Ala, de a încasa de la CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala despăgubirea de asigurare în baza contractului de asigurare a clădirilor și/sau construcții din 30 ianuarie 2014, în sumă de 554 286,60 de lei și suma de 2800 lei cu titlu de cheltuieli.

Totodată, de la CIA „Transelit” SA urmează a fi încasată în beneficiul statului suma de 16 628,60 de lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, acțiunea depusă de Corpaci Filaret și Corpaci Ala, urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Corpaci Filaret și Corpaci Ala.

Se casează decizia din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, în cauza civilă la acțiunea depusă de Corpaci Filaret și Corpaci Ala împotriva CIA ”Transelit” SA, intervenient accesoriu BC ”Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” SA cu privire la constatarea încălcării drepturilor consumatorului, încasarea despăgubirii de asigurare, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre, prin care:

Se admite parțial acțiunea depusă de Corpaci Filaret și Corpaci Ala.

Se încasează de la CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala suma de 554 286,60 lei (cinci sute cincizeci și patru mii două sute optzeci și șase lei, 60 bani) cu titlu de despăgubire de asigurare în baza contractului de asigurare a clădirilor și/sau construcții din 30 ianuarie 2014.

Se încasează de la CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Corpaci Filaret și Corpaci Ala suma de 2 800 lei (două mii opt sute lei) cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei.

Se încasează de la CIA „Transelit” SA în beneficiul statului suma de 16 628,60 (șaisprezece mii șase sute douăzeci și opt lei 60 bani) cu titlu de taxă de stat.

În rest, acțiunea depusă de Corpaci Filaret și Corpaci Ala se respinge.
Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh

Dumitru Mardari